

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
СЕРІЯ: ПЕДАГОГІКА**

1(22)' 2019

**ЗАСНОВАНИЙ
У ВЕРЕСНІ 2008 РОКУ**

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА РІК

**МЕЛІТОПОЛЬ
2019**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

АНИЩЕНКО Олена – доктор педагогічних наук, професор, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих (Україна);

КЛОУБЕРТ Тетяна – доктор філософії, Університет Аугсбурга (Німеччина);

ЛЕВТЕРОВА Дора – доктор педагогічних наук, професор, Пловдивський університет «Паїсій Хілендарський» (Болгарія);

ЛУК'ЯНОВА Лариса – доктор педагогічних наук, професор, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих (Україна);

МАКСИМОВ Олександр – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);

МОЛОДИЧЕНКО Валентин – доктор філософських наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);

МОСКАЛЬОВА Людмила – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);

ПАВЛЕНКО Анатолій – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);

ПРИХОДЬКО Микола – доктор педагогічних наук, професор, Запорізький національний університет (Україна);

ПРИЙМА Сергій – доктор педагогічних наук, професор, Таврійський державний агротехнологічний університет (Україна);

СЕГЕДА Наталя – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);

СОБЧАК Славомір – доктор габілітований, професор, Університет природничо-гуманітарний в м. Седльце (Польща);

ТРОЇЦЬКА Тамара – доктор філософських наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);

ФУНТИКОВА Ольга – доктор педагогічних наук, професор, Класичний приватний університет (Україна)

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор
МАКСИМОВ Олександр

Заступник головного редактора
СЕГЕДА Наталя

Відповідальний редактор
ДУБЯГА Світлана

Редактор-перекладач
ЗІНЕНКО Наталя

Коректор
ЧЕРНЕНКО Ірина

Комп'ютерна верстка
ОДНОРОГ Тетяна

Адреса редакції
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь,
72312, Україна
тел.(0619) 44 03 63
e-mail: pedagogy@mdpu.org.ua

Присвячений актуальним проблемам гуманітаризації і гуманізації освіти. Автори розглядають освітні феномени та явища у філософсько-антропологічному вимірі, порушують проблеми творчого розвитку суб'єктів навчання і виховання, висвітлюють концептуальні позиції та експериментальні методики щодо вдосконалення сучасної педагогічної освіти.

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького протокол №15 від 27 червня 2019 р.

<http://ojs.mdpu.org.ua/index.php/nv>

Журнал внесено до переліку наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з педагогічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (Постанова Президії ВАК України від 10.02.2010 р. № 1-05/1, наказ Міністерства освіти і науки України № 1222 від 07.10.2016 р.).

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 14524-3495Р від 15.09.2008 р.
Свідоцтво про державну перереєстрацію
КВ № 22131-12031 ПР від 16.05.2016 р.

© Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького, 2019

ЗМІСТ**ОСВІТА У ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ РЕФЛЕКСІЯХ**

Баранцова Ірина, Котлярова Вікторія, Ткач Марина Комунікативні аспекти міжкультурної освіти	9
Брянцева Ганна, Брянцев Олександр Формування в бакалаврів навичок візуалізації слайдів в електронних презентаціях.....	20
Гапотій Віктор Парадигма сучасної правової науки та освітнього процесу в Новій українській школі	27
Гузій Наталія, Тадеуш Олена Досвід проектування дуальної системи підготовки фахівців культурно-дозвілєвої сфери і рекреації: організаційно-методичні аспекти	33
Добровольська Світлана, Опир Маріанна, Мироненко Наталія, Панчишин Світлана Міжкультурна компетентність як сучасна вимога до молодих спеціалістів.....	43
Мілько Наталя Багатофункціональність міжкультурного діалогу в навчальному процесі закладів вищої освіти.....	50
Москальова Людмила Практична діяльність майбутніх педагогів дошкільної освіти: аналіз міжнародного досвіду	55
Покась Лілія, Логвіна-Бик Тетяна Теоретико-методичні засади особистісно-професійного розвитку вчителя (на основі Концепції Нової української школи)	60

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Білецька Марина, Сопіна Ярослава Індивідуально-психологічні особливості розвитку інтересу до музичного виконавства в молодших підлітків	66
Журавльова Лариса Теоретико-методологічні засади експериментального дослідження мовленнєвого розвитку молодших школярів із дисграфією	73
Кучеренко Інна Модель формування інформатичної компетентності у студентів медичних закладів вищої освіти в умовах дистанційного навчання	80
Матюха Галина, Кузнєцова Євгенія Особливості навчання англійської мови старшокласників з особливими освітніми потребами	87
Нагорна Галина Професійне мислення музиканта в умовах перетворення системи вищої музичної освіти	95
Шевченко Юлія Удосконалення готовності студентів до духовно-морального розвитку молодших школярів: зарубіжний і вітчизняний досвід	100

СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Андрющенко Яна Організаційні засади підготовки бакалаврів готельно-ресторанного бізнесу в умовах англомовного освітньо-цифрового мережевого середовища	108
Волков Олександр, Волкова Віра Дидактичне конструювання LEGO та його застосування в музичному дошкільному вихованні	113

Гончарова Ольга, Калужська Лілія, Фаліна Галина	
Міжкультурна компетентність як складник професійно-методичної компетентності майбутнього вчителя англійської мови в початковій школі	120
Зайцева Наталія	
Візуалізація як невіддільний аспект навчання студентів немовних спеціальностей англійської мови	126
Логвіна-Бик Тетяна, Бик Наталя	
Використання казок на уроках біології.....	133
Максимов Олександр, Шевчук Тетяна	
Методика формування понять про основні класи неорганічних сполук	140
Однороманенко Марина	
Розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та їх застосування у викладанні іноземних мов у технічних ЗВО	145
Сімкіна Маргарита	
Перспективи використання сервісів Web 2.0 в навчальній практиці.....	151
Смалько Олена	
Вивчення студентами можливостей сучасних інформаційних систем	156
Супрун Олена	
Використання інтерактивних методів навчання в процесі викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей.....	162
Тарасенко Тетяна, Куликова Людмила, Гостіщева Наталя, Рябуха Тетяна	
Методичні засади підготовки майбутніх учителів-філологів до здійснення міжкультурної комунікації	170

АСПІРАНТСЬКІ СТУДІЇ

Давидова Світлана	
Дисципліна «Основи творчого проектування» у фаховій підготовці вчителів образотворчого мистецтва Нової української школи	180
Іванова Наталя	
Проектна компетентність майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи: структура, критерії та показники сформованості	186
Лисаков Сергій	
Реактивація категорії «провідництво» в царині національної освіти	196
Скиба Ганна	
Тьюторський супровід в умовах інклюзивної освіти як актуальна педагогічна проблема	201
Відомості про авторів	206

СОДЕРЖАНИЕ

ОБРАЗОВАНИЕ В ФИЛОСОФСКО-АНТРОПОЛОГИЧЕСКИХ РЕФЛЕКСИЯХ

Баранцова Ирина, Котлярова Виктория, Ткач Марина Коммуникативные аспекты межкультурного образования	9
Брянцева Анна, Брянцев Александр Формирование у бакалавров навыков визуализации слайдов в электронных презентациях	20
Гапотий Виктор Парадигма современной правовой науки и образовательного процесса в Новой украинской школе.....	27
Гузий Наталия, Тадеуш Елена Опыт проектирования дуальной системы подготовки специалистов культурно-досуговой сферы и рекреации: организационно-методические аспекты.....	33
Добровольская Светлана, Опыр Марианна, Мироненко Наталья, Панчишин Светлана Межкультурная компетенция как современное требование к молодым специалистам.....	43
Милько Наталья Многофункциональность межкультурного диалога в учебном процессе высшего учебного заведения.....	50
Москалёва Людмила Практическая деятельность будущих педагогов дошкольного образования: анализ международного опыта.....	55
Покась Лилия, Логвина-Бык Татьяна Теоретико-методические основы личностно-профессионального развития учителя (на основе Концепции Новой украинской школы).....	60

ПЕДАГОГИКА И ПСИХОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ

Белецкая Марина, Сопина Ярослава Индивидуально-психологические особенности развития интереса к музыкальному исполнительству у младших подростков	66
Журавлёва Лариса Теоретико-методологические основы экспериментального исследования речевого развития младших школьников с дисграфией	73
Кучеренко Инна Модель формирования информационной компетентности у студентов медицинских высших учебных заведений в условиях дистанционного обучения	80
Матюха Галина, Кузнецова Евгения Особенности обучения английскому языку старшеклассников с особыми образовательными потребностями.....	87
Нагорная Галина Профессиональное мышление музыканта в условиях преобразования системы высшего музыкального образования.....	95
Шевченко Юлия Усовершенствование готовности студентов к духовно-нравственному развитию младших школьников: зарубежный и отечественный опыт.....	100

СОВРЕМЕННОЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Андрющенко Яна Организационные основы подготовки бакалавров гостинично-ресторанного бизнеса в условиях англоязычной образовательно-цифровой сетевой среды.....	108
---	-----

Волков Александр, Волкова Вера	
Дидактическое конструирование LEGO и его использование в музыкальном дошкольном воспитании.....	113
Гончарова Ольга, Калужская Лилия, Фалина Галина	
Межкультурная компетентность как составляющая профессионально-методической компетентности будущего учителя английского языка в начальной школе.....	120
Зайцева Наталия	
Визуализация как неотъемлемый аспект обучения студентов неязыковых специальностей английскому языку	126
Логвина-Бык Татьяна, Бык Наталья	
Использование сказок на уроках биологии.....	133
Максимов Александр, Шевчук Татьяна	
Методика формирования понятий об основных классах неорганических соединений	140
Однороманенко Марина	
Развитие современных информационно-коммуникативных технологий в образовании и их внедрение в методику преподавания иностранных языков в технических вузах.....	145
Симкина Маргарита	
Перспективы использования сервисов Web 2.0 в учебной практике.....	151
Смалько Елена	
Изучение студентами возможностей современных информационных систем.....	156
Супрун Елена	
Использование интерактивных методов обучения в процессе преподавания иностранного языка студентам неязыковых специальностей	162
Тарасенко Татьяна, Куликова Людмила, Гостищева Наталья, Рябуха Татьяна	
Методические основы подготовки будущего учителя-филолога к осуществлению межкультурной коммуникации	170

АСПИРАНТСКИЕ СТУДИИ

Давыдова Светлана	
Дисциплина «Основы творческого проектирования» в профессиональной подготовке учителей изобразительного искусства Новой украинской школы.....	180
Иванова Наталья	
Проектная компетентность будущих специалистов информационного, библиотечного и архивного дела: структура, критерии и показатели сформированности.....	186
Лысаков Сергей	
Реактивация категории «проводничество» в сфере национального образования	196
Скиба Анна	
Тьюторское сопровождение в условиях инклюзивного образования как актуальная педагогическая проблема	201
Сведения об авторах.....	209

CONTENTS

EDUCATION IN PHILOSOPHICAL AND ANTHROPOLOGICAL REFLECTIONS

Barantsova Iryna, Kotlyarova Viktoriya, Tkach Maryna Communicative aspects of intercultural education	9
Bryantseva Hanna, Bryantsev Oleksandr Formation of bachelors' skills in visualization of slides in electronic presentations.....	20
Hapotii Viktor The paradigm of modern legal science and educational process at the New Ukrainian School.....	27
Guzii Nataliia, Tadeush Olena Experience of developing dual training system for the specialists in cultural, leisure and recreational activities: organizational and methodological aspects.....	33
Dobrovolska Svitlana, Opyr Mariana, Myronenko Natalia, Panchyshyn Svitlana Intercultural competence as a modern requirement to young specialists	43
Milko Natalia Multifunctionality of intercultural dialogue in the educational process of a higher educational institution.....	50
Moskalyova Liudmyla Practical activities of future preschool educators: analysis of international experience	55
Pokas Liliia, Lohvina-Byk Tetiana Theoretical-methodological foundations of the teacher's personal and professional development (based on the Concept of the New Ukrainian School).....	60

PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY OF THE CREATIVE PERSONALITY DEVELOPMENT

Biletska Maryna, Sopina Yaroslava Individual-psychological features of developing musical performance interests in younger adolescents	66
Zhuravliova Larysa Theoretical and methodological foundations of an experimental study of the speech development of primary school students with dysgraphia	73
Kucherenko Inna Model of formation of informative competence of students of medical institutions of higher education in the conditions of distance learning	80
Matiukha Halyna, Kuznetsova Yevgheniia Peculiarities of English language teaching to senior students with special educational needs.....	87
Nahorna Halyna Professional thinking of a musician in the conditions of transformation of the system of higher musical education.....	95
Shevchenko Yuliia Improvement of students' readiness for primary schoolchildren's spiritual and moral development: foreign and domestic experience	100

CONTEMPORARY PEDAGOGICAL EDUCATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

Andriushchenko Yana Organizational principles for training bachelors of hotel and restaurant business in English-language educational and digital network environment.....	108
Volkov Oleksandr, Volkova Vira Didactic design of lego and its application in music preschool education.....	113

Honcharova Olha, Kaluzhska Liliya, Falina Halyna	
Intercultural competence as a component of future Primary School English teacher's professional and methodological competence	120
Zaitseva Nataliia	
Visualization as an integral aspect of English language teaching to students of non-linguistic specialties	126
Lohvina-Byk Tetyana, Byk Natalia	
Using fairy tales at biology lessons	133
Maksymov Oleksandr, Shevchuk Tetiana	
Methods of concept formation on the basic classes of inorganic compounds.....	140
Odnoromanenko Maryna	
The development of modern information and communication technologies in education and their introduction into the methodology of teaching foreign languages in technical universities	145
Simkina Marharyta	
Prospects of Web 2.0 services use in academic training.....	151
Smalko Olena	
Studying opportunities of modern information systems by students	156
Suprun Olena	
The use of interactive methods of teaching foreign languages for students of non-linguistic specialties.....	162
Tarasenko Tetiana, Kulykova Liudmyla, Hostischeva Natalia, Riabuk Tetiana	
Methodological principles of preparation of philology teachers for the implementation of intercultural communication	170

POST-GRADUAL WORKSHOP

Davydova Svitlana	
Discipline «Basics of creative design» in specialized training of teachers of fine arts of the New Ukrainian school.....	180
Ivanova Natalia	
Project competence of future specialists in information, library and archive services: structure, criteria and indicators of formation	186
Lysakov Serhii	
Reactivation of the category “The Guidance” in the field of national education	196
Skyba Hanna	
Tutor support in inclusive education as an actual pedagogical problem.....	201
Information about authors	212

АСПІРАНТСЬКІ СТУДІЇ

УДК 371.134

ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУВАННЯ» У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Світлана Давидова

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Анотація:

У статті обґрунтовано доцільність доповнення фахової підготовки учителів образотворчого мистецтва дисципліною «Основи творчого проєктування», що пов'язано із реалізацією Концепції Нової української школи. На основі наукового аналізу нормативної бази та потреб освітнього процесу доведено необхідність поглибленого вивчення проєктних технологій у підготовці майбутніх учителів. Вказано на можливість творчого проєктування в підготовці учителів образотворчого мистецтва та їхній професійній діяльності. Наведено розгорнутий опис структури дисципліни «Основи творчого проєктування» як необхідного елементу підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва Нової української школи.

Аннотация:

Давыдова Светлана. Дисциплина «Основы творческого проектирования» в профессиональной подготовке учителей изобразительного искусства **новой украинской школы.** В статье обоснована целесообразность дополнения профессиональной подготовки учителей изобразительного искусства дисциплиной «Основы творческого проектирования», что связано с реализацией Концепции Новой украинской школы. На основе научного анализа нормативной базы и потребностей образовательного процесса доказана необходимость углубленного изучения проектных технологий в подготовке будущих учителей. Указаны возможности творческого проектирования в подготовке учителей изобразительного искусства и их профессиональной деятельности. Детально описана структура дисциплины «Основы творческого проектирования» как необходимого элемента подготовки будущих учителей изобразительного искусства Новой украинской школы.

Resume:

Davydova Svitlana. Discipline «Basics of creative design» in specialized training of teachers of fine arts of the New Ukrainian school.

The article states that in the XXI century there are significant changes that affect all spheres of society and, the system of education, in particular. The main priority of education is the formation of a highly skilled specialist. This applies especially for teachers whose professional competences, according to modern requirements, should be unified for more productive professional activity. It is emphasized that modern scholars are faced with the urgent need to improve the forms and methods of training future teachers of fine arts, forming their professional competence, which will become a part of the New Ukrainian School. Teachers of the new formation should become agents of changes. Modern teachers are coaches, facilitators, tutors and effective moderators of the individual educational path of a child.

On the basis of scientific analysis of the regulatory framework and educational needs, the necessity to add the discipline «Basics of creative design» to the specialized training of the teachers of fine arts is substantiated. This necessity is connected with implementation of the Concept of the New Ukrainian School. The logical structure of the discipline «Basics of Creative Design» is presented, which becomes a key element in the training of the teachers of fine arts of the New Ukrainian School, where design training is clue. Under such conditions, there is a need for in-depth study of design technologies in the training of the teachers of fine arts. The opportunities of creative design in professional activity of the teachers of fine arts are distinguished individually.

The author notes that the study of the discipline «Basics of creative design» will provide a high level of professional competence of teachers of fine arts. It will give an opportunity to carry out their professional activity on a qualitatively new level. Thus, the discipline «Basics of Creative Design» has a great theoretical and practical significance for the professional training of modern teachers of fine arts in higher educational institutions and it is necessary for high-quality professional activity at the New Ukrainian School.

Ключові слова:

учитель; учитель образотворчого мистецтва; компетентність; проєктне навчання; проєктування; творче проєктування.

Ключевые слова:

учитель; учитель изобразительного искусства; компетентность; проєктное обучение; творческое проектирование.

Key words:

teacher; teacher of fine arts; competence; design training; design; creative design.

Постановка проблеми. У XXI столітті відбуваються значні зміни, які впливають на всі сфери життя суспільства і, зокрема, на систему освіти. Головним пріоритетом освіти стає висококваліфікований фахівець із сформованою

компетентністю, особливо це стосується учителів. Така тенденція спостерігається останнє десятиліття, проте є суттєві відмінності: змінюються вимоги до професійної компетентності учителів, відбувається уніфікація

певних компетентностей, що складають професійну компетентність учителя і фахівців інших галузей. Перед сучасними науковцями постає потреба вдосконалення форм та методів навчання, які б задовольнили запит суспільства щодо компетентності учителів образотворчого мистецтва. Учителі нової формації повинні стати агентами змін та частиною Нової української школи. Сучасний педагог є коучем, фасилітатором, тьютором та ефективним модератором індивідуальної освітньої траєкторії дитини [6, с. 36]. Учитель образотворчого мистецтва повинен використовувати творчий підхід до навчання та професійної діяльності, стати провідною ланкою в реалізації Концепції Нової української школи, де проєктні технології становлять основу навчального процесу, сформувані в учнів компетентність обізнаності та самовираження у сфері культури. Реформування системи освіти України вимагає створення та впровадження в освітній процес закладів вищої освіти інноваційної моделі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва засобами творчої проєктної діяльності [1, с. 166], [4].

Нові тенденції освіти вимагають переосмислення та нових методів підготовки учителів образотворчого мистецтва, де необхідним елементом стає поглиблене вивчення проєктування для успішної професійної діяльності. Розроблена дисципліна «Основи творчого проєктування» має суттєво підвищити наявний рівень підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти та стати новим професійним фундаментом для роботи учителя в Новій українській школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних досліджень свідчить, що теоретичні засади проєктної діяльності розкрито в роботах таких учених, як О. Безпалько, В. Гузеєва, Дж. Дьюї, В. Кіпатрик, О. Коберник, О. Косович, Л. Лук'янова, Н. Матяш, В. Нечипоренко, І. Петрова, О. Пехота, Є. Полат, В. Радіонова, Ч. Річардс, Л. Савченко, С. Сисоєва, В. Слободченкова, О. Слободяник, М. Уйсімбаєва, М. Цигулева, І. Шевченко, І. Шендрік та ін.

Актуальні проблеми організації проєктної діяльності в професійній підготовці майбутніх учителів висвітлені в дисертаціях М. Елькіна, О. Зосименко, С. Ізбаш, М. Пелагейченка та ін.

Зміст і значення проєктної діяльності розглянуто в публікаціях О. Аліксійчук, А. Вдовиченко, А. Касперського, О. Коберника, В. Сидоренка, М. Ступницької, А. Терещука, Л. Хоменко та ін.

Окремі аспекти використання творчої проєктної діяльності висвітлено в працях

С. Астрейко, К. Відчинкіна, О. Горбенко, І. Косяк, Ю. Кузьменко, М. Курач, Т. Мікачур, О. Омельчук, І. Самаркіна, Г. Сотської, В. Тимошевського, А. Шевченко, І. Шевченко та ін.

Формулювання цілей статті. Мета статті – теоретично обґрунтувати доцільність та ефективність впровадження дисципліни «Основи творчого проєктування» в процес формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва Нової української школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна українська освіта перебуває у стані модернізації, що пов'язано з розвитком суспільства та технологічним прогресом, де соціальний запит на освіту знайшов своє відображення в Концепції Нової української школи, яка активно реалізується у вітчизняній освіті. Перший етап Нової української школи (початкова освіта), активна фаза якого триває нині, уже дав змогу констатувати певні позитивні результати для визначення траєкторії роботи базової середньої школи, створення умов підготовки наявних педагогічних кадрів, практично актуалізував необхідність розвитку творчих здібностей учнів і використання проєктних технологій у навчальному процесі. Проте є низка нерозв'язаних питань, пов'язаних з реформуванням закладів вищої освіти та доопрацювання наявних форм, методів і обсягів навчання. Розширено обов'язки сучасного вчителя, до яких, крім традиційних, додається організація освітньої діяльності з урахуванням навичок ХХІ століття відповідно до індивідуальних стилів, темпу, складності та навчальних траєкторій учнів – від комунікативних типів завдань (знайти спільну мову з друзями, учителями, однокласниками, батьками) до творчих (креативно-інноваційних) [4, с. 18]. Саме такі вимоги можуть задовольнити застосування проєктних технологій у навчанні учнів, а поглиблене вивчення творчого проєктування в підготовці учителів образотворчого мистецтва сформує їх професійну компетентність на високому рівні та допоможе набуті необхідних знань і навичок для професійної діяльності.

Як зазначає С. Ізбаш, у сучасному суспільстві педагог є фігурою, яка потребує особливої уваги (процес його становлення як фахівця). Там, де його місце займають професійно не підготовлені люди, страждають насамперед діти. Це потребує від суспільства створення таких умов, щоб серед учителів були люди готові до професійної діяльності інтелектуально та морально. Тільки творчо розвинений учитель може виховати учня – гармонійно розвинену особистість, тому

особливу увагу слід приділяти активізації професійного та індивідуального самовизначення педагога, його саморозвитку, а також розвитку його професійного і творчого потенціалу [3, с. 58].

У педагогічній практиці відомі різні типи навчальних проєктів (творчі, ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані, дослідницькі), але творчі проєкти відрізняються від інших типів тим, що вони мають варіативну структуру спільної діяльності групи учасників, для яких регламентовано кінцевий результат і форма його презентації – колаж, картина, панно тощо. Це дає змогу викладачеві розкривати унікальний творчий потенціал кожної залученої до проєкту дитини й спрямовувати її на набуття нових знань, умінь і навичок через власне мислення.

Для нашого дослідження доцільно проаналізувати поняття «творча проєктна діяльність», яке набуває самостійного значення лише останні десятиліття і має вузькоспеціалізоване використання – підготовку фахівців творчих спеціальностей: дизайнерів, учителів образотворчого мистецтва та технології. Творча проєктна діяльність відрізняється від класичного розуміння педагогічної проєктної діяльності тим, що результати такої діяльності мають творчі вияви в матеріальній та інтелектуальній формі, а обов'язковою умовою всіх проєктів є творча діяльність.

На підставі наукових здобутків (С. Астрейко, К. Відчинкіна, О. Горбенко, І. Косяк, Ю. Кузьменко, М. Курач, Т. Мікачур, О. Омельчук, Г. Сотська, В. Тимошевський, А. Шевченко, І. Шевченко) ми визначили, що творча проєктна діяльність передбачає певні етапи (умовні): пошуковий (визначення теми, мети проєкту), аналітичний (збір, аналіз і вивчення інформації, багатоваріативний пошук можливих стратегій для досягнення мети проєкту з мінімально можливим залученням матеріальних і людських ресурсів, розробка поетапного плану реалізації проєкту, аналіз наявних ресурсів), практичний (виконання певних операцій, що були заплановані, поточний контроль якості, внесення коректив у роботу), презентація (підготовка презентаційних матеріалів, презентація проєкту, вивчення можливостей використання результатів проєкту в навчанні або для підвищення ефективності навчання), контрольний (аналіз результатів виконання проєкту, оцінка якості виконання проєкту). У загальних рисах етапи творчої проєктної діяльності відповідають такій класифікації: перший – актуалізація знань, вияв зацікавлення темою, визначення мети вивчення конкретного матеріалу; другий – осмислення

нової інформації, будова логічної структури з вибраних матеріалів; третій – роздуми або рефлексія, формування власної думки щодо навчального матеріалу; четвертий – узагальнення й оцінка власної діяльності [2, с. 75].

Попри великі обсяги необхідних змін як у підготовці педагогічних кадрів, так і в їхній професійній діяльності, для педагогічної освіти вже розроблені заходи, що передбачають роботу за напрямками:

I. Розроблення сучасної моделі педагогічної професії в контексті потреб суспільства, перспектив розвитку національної економіки та глобальних технологічних змін.

II. Трансформація вищої та фахової передвищої освіти за педагогічними спеціальностями.

III. Визначення перспективних шляхів безперервного професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Реалізація Концепції розвитку педагогічної освіти загалом дасть змогу покращити якість підготовки педагогічних працівників, оновити їх склад у закладах освіти та підвищити якість освітніх послуг [6, с. 171].

Учителі образотворчого мистецтва Нової української школи, діяльність яких пов'язана з розвитком творчих здібностей учнів, на своїх заняттях мають великий потенціал для навчання учнів за новими стандартами з використанням проєктних технологій у формуванні в учнів компетентності обізнаності та самовираження у сфері культури, набутті знань і навичок практичним (природним) шляхом.

У підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва доцільним є поглиблене вивчення творчого проєктування, що забезпечить ефективну та повну професійну реалізацію в майбутньому.

I. Косяк зазначає, що одним з універсальних засобів творчого розвитку людини є проєктна діяльність. Творча проєктна діяльність у процесі навчання формує у студентів низку якостей, які, зрештою, позитивно позначаються на характері майбутнього педагога [5, с. 96].

Отже, відповідно до нових умов навчання, де будуть широко застосовуватися методи викладання, засновані на співпраці (ігри, проєкти соціальні, дослідницькі, експерименти, групові завдання тощо), учні залучатимуться до спільної діяльності, що сприятиме їхній соціалізації та успішному набуттю суспільного досвіду. Саме тому актуальним для майбутніх учителів образотворчого мистецтва стає поглиблене вивчення предмета й вільне оперування навичками створення проєктів з навчальною метою, що має суттєво підвищити їхню

професійну компетентність для роботи в Новій українській школі.

Вищезазначені наукові дослідження, питання підготовки сучасного вчителя образотворчого мистецтва та вимоги освітнього процесу в Новій українській школі дали змогу нам розробити дисципліну «Основи творчого проєктування» для студентів (майбутніх учителів образотворчого мистецтва) закладів вищої освіти, що сформує необхідні знання та навички з проєктування для успішної професійної реалізації та створить умови для навчання впродовж життя.

Концептуальним підґрунтям дисципліни «Основи творчого проєктування» є дослідження з професійного становлення (Е. Зеєр, Є. Павлютенков, Г. Чермякіна), концепції розвивального навчання зі спрямованістю на розвиток творчих якостей особистості (І. Волков, Г. Альтшуллер, І. Іванов, А. Осборн).

Дисципліна «Основи творчого проєктування» спирається на загальнодидактичні принципи (гуманізації, науковості змісту і методів навчання, практичної спрямованості навчання, наочності, індивідуалізації), які доповнено згідно зі специфікою мистецької освіти творчо-педагогічними принципами, позитивною емоційною насиченістю навчального процесу, мотивацією до творчого самовизначення та креативної унікальності, творчою комбінаторністю.

Мета дисципліни «Основи творчого проєктування» полягає в набутті студентами – майбутніми вчителями образотворчого мистецтва знань, умінь і навичок із творчого проєктування, застосування проєктних технологій у професійній діяльності. Вивчення дисципліни й виконання проєктів розраховано на інтеграцію знань, умінь і навичок з попередніх курсів навчання (теоретичних і практичних), здобуття нових знань для формування професійної компетентності студентів – майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Завдання дисципліни:

– засвоїти теоретичні знання з виникнення, розвитку та сучасного застосування методу проєктів у педагогічній діяльності;

– сформувати розуміння ролі та місця творчого проєктування в професійному становленні та майбутній діяльності вчителів образотворчого мистецтва;

– ознайомити студентів зі структурою творчого проєктування і створення проєктів;

– набути знання і навички зі створення та адаптації проєктних технологій до професійної діяльності вчителів образотворчого мистецтва;

– удосконалити творчо-педагогічні компетентності;

– набути професійну компетентність.

Процес засвоєння навчального матеріалу дисципліни здійснюється на засадах особистісно-орієнтованого, компетентнісного, системного, діяльнісного, інтегративного, диференційованого підходів, з дотриманням загальнонаукових, дидактичних і художньо-педагогічних принципів.

У результаті вивчення дисципліни студент здобуває знання, набуває умінь та навички з творчого проєктування і сформовані загальнопедагогічні компетентності, що входять до складу професійної компетентності вчителя образотворчого мистецтва: методична компетентність, комунікативна компетентність, соціальна компетентність, психолого-педагогічна компетентність, прогностична компетентність, рефлексивна компетентність, цифрова компетентність, управлінська компетентність, проєктна компетентність.

Опанувавши дисципліну, студент набуде таких фахових спеціально мистецьких компетентностей: загальнокультурної, поліхудожньої, когнітивно-технологічної, образотворчої, художньо-естетичної, творчо-креативної, колористичної.

У процесі вивчення дисципліни «Основи творчого проєктування» студенти матимуть змогу здобути ґрунтовні теоретико-практичні знання з таких питань, як:

– історія виникнення методу проєктів (зародження та становлення методу проєктів, етапи становлення, провідні ідеї методу, дидактична цінність проєкту, основні вимоги до використання методу проєктів);

– метод проєктів, основні поняття (поняття «проєкт», «метод проєктів», «проєктування»);

– типологія проєктів (класифікація проєктів – типологічні ознаки, види проєктів (дослідницькі, творчі, рольові та ігрові, оглядово-інформаційні, практико-прикладні), класифікація за предметно-змістовою ознакою: монопроєкти та міжпредметні проєкти; класифікація проєктів за характером координації (проєкти з відкритою, явною координацією, проєкти з прихованою, невираженою координацією), класифікація за характером контактів між учасниками (у межах класу, школи, регіону, міжрегіональні, міжнародні); класифікація за кількістю учасників (індивідуальні, групові); класифікація за тривалістю виконання (мініпроєкти, короткочасні, довготривалі);

– методи навчання проєктування (перша група – методи, що дають нові парадоксальні рішення: «інверсія», «мозковий штурм», «карикатура»; друга група (переосмислення постановки завдань): «завдання-аналог», що натякає, «зміна формулювання завдань», «перелік недоліків», «вільний вияв функції»;

третя група (творчі методи проектування): «аналогії», «асоціації», «неології», «евристичне комбінування», «антропотехніка»);

– творче проектування (історія виникнення терміна «творче проектування», сфера застосування творчого проектування, його специфіка та особливості, основна класифікація, можливості застосування в сучасній педагогічній практиці);

– структурні складники творчих проєктів (тема (назва) проєкту, актуальність проблеми, об'єкт дослідження, предмет дослідження, мета проєкту, завдання, гіпотеза, опис проєкту, учасники проєкту, цільова група, етапи та календарний план реалізації, бюджет проєкту, прогнозовані результати, ризики і заходи щодо їх зменшення, перспективи розвитку проєкту, автори проєкту);

– проєктна документація (паспорт проєкту, візитівка, проєктна папка);

– підготовка презентації з використанням цифрових технологій (підготовка мультимедійної презентації в PowerPoint, структура презентації);

– захист та оцінка проєкту (основні принципи виступу, структура тексту для виступу, процедура презентації та захист проєкту, оцінка проєкту);

– практикум (завдання розраховані на практичне застосування теоретичних знань, здобутих під час вивчення дисципліни «Основи творчого проектування»; пропонуються два блоки проєктів, розроблені логічно та системно для усвідомлення студентом (майбутнім учителем образотворчого мистецтва) значущості обраної професії; серія проєктів створена так, щоб виявити знання, яких бракує кожному студентові особисто, і заповнити прогалини в знаннях, вміннях і навичках; мета кожного проєкту – навчити студентів виходити з нестандартних ситуацій, застосовуючи творчий підхід, що дасть змогу сформуванню професійну компетентність майбутнього вчителя образотворчого мистецтва з використанням накопичених творчо-педагогічних знань, здобутих упродовж усього терміну навчання.

Отже, дисципліна «Основи творчого проектування» є актуальним та ефективним засобом підготовки вчителів образотворчого мистецтва та набуття ними професійної компетентності. Вона дає змогу успішно реалізуватися в професійній сфері, навчає розв'язувати життєві ситуації на багатоваріативному рівні й розвиває мотивацію до безперервного професійного самовдосконалення, що є особливо важливим для сучасного вчителя.

Учитель образотворчого мистецтва, який вільно володіє навичками творчого

проектування, разом з іншими вчителями-предметниками зможе забезпечити:

– уміння застосовувати учнем знання та навички для розв'язання конкретних проблем у реальному світі;

– високий свідомий рівень відповідальності учня за виконаний обсяг роботи;

– професійний супровід (тренери, фасилітатори) у дослідженнях, системну рефлексію;

– якісні навички навчальної співпраці в парах і групах [7].

Переваги проєктного навчання для вчителів:

– дає вчителям змогу вибудувати позитивну історію стосунків з учнями в нових умовах;

– підібрати учням ролі, які підкреслюють їхню індивідуальність і природні таланти [7].

Висновки. Отже, безперервний суспільний і технологічний розвиток пропонує дедалі більше можливостей для застосування нових методів і підходів у навчанні майбутніх учителів у закладах вищої освіти, аби вони могли у своїй подальшій професійній діяльності підготувати школярів до реального життя, навчити їх не тільки засвоювати готові знання, а й самостійно їх здобувати, сміливо розв'язувати будь-які життєві питання. Такі умови змушують постійно оновлювати систему освіти у вишах, що готують учителів образотворчого мистецтва, тому проєктні технології стають для них нагальною потребою. Проєктне навчання – метод, ефективність якого підтверджена світовою практикою і який у ХХІ столітті є незамінним для вчителя. Дисципліна «Основи творчого проектування» створена відповідно до освітніх запитів сучасного суспільства, її зміст та набуті студентами навички творчого проектування забезпечать надалі високий рівень професійної компетентності вчителів образотворчого мистецтва, які матимуть змогу виконувати професійну діяльність на якісно новому рівні. Дисципліна «Основи творчого проектування» має велике теоретико-практичне значення для фахової підготовки сучасних учителів образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти та є необхідною для їх якісної професійної діяльності в Новій українській школі.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в практичній реалізації дисципліни «Основи творчого проектування» для підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, формування в них професійної компетентності, що дасть змогу адаптувати названу дисципліну до процесу підготовки вчителів інших спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Давидова С. Проектна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Молодь і ринок*. 2018. № 5 (160). С. 166–172.
2. Давидова С. Творча проектна діяльність у професійній підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. праць / редкол.: Огнев'юк В. О., Хоружа Л. Л., Безпалько О. В., Беленька Г. В. та ін.* Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. № 30. С. 74–79.
3. Ізбаш С. С., Бутурліна Ю. О. Управлінська підтримка зростання професійної майстерності педагога. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2009. № 3. С. 56–59.
4. Концепція Нової української школи. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення: 08. 04. 2019).
5. Косяк І. В. Елементи технічної творчості як основа проектної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання з технологій легкої промисловості. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2016. № 9, т. 3. С. 96–98.
6. Освіта в Україні: базові індикатори. Інформаційно-статистичний бюлетень результатів діяльності галузі освіти у 2017/2018 н. р. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2018. 209 с.
7. Проектне навчання: коротко про головне. Нова українська школа. URL: <http://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne> (дата звернення: 08. 04. 2019).

Рецензент: д-р пед. наук, професор Лук'янова Л.Б.

Відомості про автора:
Давидова Світлана Вікторівна
 davydovasv007@gmail.com
 Мелітопольський державний педагогічний
 університет імені Богдана Хмельницького
 вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь,
 Запорізька обл., 72312, Україна

doi:

*Матеріал надійшов до редакції 12. 04. 2019 р.
 Прийнято до друку 14. 05. 2019 р.*

References

1. Davydova, S. (2018). Project activity as a means of forming the professional competence of future teachers of fine arts. *Molod i rynok – Youth and the market*, 5(60), 166 – 172. [in Ukrainian]
2. Davydova, S. (2018). Creative project activity in the professional training of future teachers of fine arts. *Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology – Pedagogichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia*, 30, 74 – 79. [in Ukrainian]
3. Izbash, S. & Buturlina, O. (2009). Management support for the growth of professional teacher's skills. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolhichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu – Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*, 3, 56 – 59. [in Ukrainian]
4. Concept of «New Ukrainian School» (n.d.). *nus.org.ua*. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>. [in Ukrainian]
5. Kosiak, I. V. (2016). Elements of technical creativity as the basis for the project activity of future teachers of professional training in light industry technologies. *Naukovi zapysky. Seriya: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity – Proceedings. Series: Problems of Methodology of Physical-Mathematical and Technological Education*, 9, 96-99. [in Ukrainian]
6. Osvida v Ukraini: bazovi indykatory. Informatsiino-statystychnyi biuleten rezultativ diialnosti haluzi osvity u 2017/2018 n. r. Kyiv. [in Ukrainian]
7. Project training: briefly about the main thing. New Ukrainian School. (n.d.). *nus.org.ua* URL: <http://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne/> [in Ukrainian]

Information about the author:
Davydova Svitlana Viktorivna
 davydovasv007@gmail.com
 Bohdan Khmelnytsky Melitopol
 State Pedagogical University
 20 Hetmans'ka St., Melitopol,
 Zaporizhia region, 72312, Ukraine

doi:

*Received at the editorial office 12. 04. 2019.
 Accepted for publishing 14. 05. 2019.*